



HISTORIJA PRAVA BIH

Priprema za prvi semestralni test – PRVIO DIO
Analiza pravnih tekstova



Kratka uputa:

- U ovoj prezentaciji nalaze se odlomci iz povelja (transkripcije) bosanskih vladara i vlastele
- Ispod citiranog odlomka nalaze se pitanja na koja trebate odgovoriti (u vlastitim bilješkama)
- Odgovor na svako pitanje možete dobiti
- **pažljivim čitanjem teksta odlomka, uz korištenje obavezne literature** (M. Imamović, Uvod u historiju i izvore bosanskog prava – dio o pravu srednjovjekovne Bosne)
- Prezentacija je samo informativnog karaktera i služi kao priprema za semestralni test

Darovnica bana Stjepana II knezu Vukoslavu Hrvatiniću (Potvrda)

- „U ime Oca i Sina i Svetoga Duha! Ja, sveti Grgur, a zvani ban Stjepan...i brat moj knez Vladislav učinismo milost knezu Vukoslavu, sinu kneza Hrvatina ključkoga, jer ostavi hrvatskog gospodina i Babonjiće radi naše milosti.“
- „I dadosmo knezu Vukoslavu za njegovu vjernu službu dvije župe, Banjice i Vrbanju, od međe do međe, i u njima dva grada, Ključ i Kotor“
- Kako nazivamo prvu rečenicu iz prvog dijela citata?
- Navedite motiv darovanja Banjice i Vrbanje?

Darovnica bana Stjepana II knezu Vukoslavu Hrvatiniću (Potvrda)

- „Damosmo mu u nasljeđivanje i dogovor, u vijeke njemu i njegovim nasljednicima, dokle god je naša loza u Bosni i dok god nam je vjeran Vukoslav. A nijednom njegovom bratu ni sinovcu ne damosmo, jedino knezu Vukoslavu.“
- I ako bi bio Božiji osuđenik u djeci Vukoslav, da je voljan dati ih komu hoće, a da od onoga služi gospodinu banu. I da odande nema nijednog dohotka nama, ni sada, osim kada hoće knez Vukoslav. I da ondje nije drugog vladaoca osim vladalaca kneza Vukoslava. A da od onog služi gospodinu oružjem, najbolje što može.“
- Kakva je pravna priroda (vrsta) vlasništva prenesena na novog titulara?
- Kakvu obavezu Vukoslav i njegovi potomci imaju spram bana?

Povelja Stjepana II Kotromanića Dubrovčanima o starim običajima (Sporovi s Dubrovnikom)

* Godine 1332, 23. oktobra, privilegija bana Stjepana za plaćanje i izlazak iz dugova u Bosnu sa zakletvom i za okončanje rata...

- „Va ime otca i sina i svetago duha....Gospodin ban Stjepan utvrdi zakon koji je prvo bio između Bosne i Dubrovnika, da zna svaki čovjek koji je zakon prvo bio.“
- „Ako ima Dubrovčanin koju raspravu s Bošnjanimom, da ga pozove pred gospodina bana ili pred njegova vladaoca i da ne bude odgađanja odgovora“
- Šta regulira ova povelja?
- Na koga se „zakon“ odnosi?

Povelja Stjepana II Kotromanića Dubrovčanima o starim običajima (Sporovi s Dubrovnikom)

- „Ako Bošnjanim izjavi da nije dužan, da mu se odredi prisegnuti s petericom koju god postavi banov rod. Ako se prigodi da taj od banova roda, neka su mu porotnici koji god od njegova plemena.“
- „A to neka se zna da ne može ni taj od toga pobjeći, niti pred ma kim drugim može prisegnuti.“
- Na koji način bi optuženi Bošnjanim dokazao da nije dužan/kriv?
- Kako status pojedinca utiče na sastav porotnika?

Povelja Stjepana II Kotromanića Dubrovčanima o starim običajima (Sporovi s Dubrovnikom)

- „A ko od Dubrovčana ubije ili posiječe u Bosni, ili Bošnjanim Dubrovčanina, pravda da se vrši pred gospodinom banom, a osuda da ide banu za njih. Ako bude svađa Bošnjanim s Dubrovčaninom u Dubrovniku, da sudi knez dubrovački i sudije, a globa da ide Općini.“
- „ Ako ima svađu Dubrovčanin s drugim Dubrovčaninom u Bosni, gospodin ban da ne vodi o tom brigu. Ako li se pozovu pred bana, da krivac da globu u koju se osude gospodinu banu.“
- Po kom principu se određuje nadležni sud u krivičnim stvarima?
- Pod kojim uslovima je ban sudija u sporovima između Dubrovčana?

Povelja Stjepana II Kotromanića Dubrovčanima o starim običajima (Sporovi s Dubrovnikom)

- „Ako Bošnjnin uhvati Dubrovčanina zbog konja, a on bude ukraden ili zaplijenjen, a kaže Dubrovčanin: „Konj je moj vlastiti“ ili: „Kupio sam ga, ne znam od koga“, ili ispriča od koja je kupljen, neka izvoli prisegnuti s petericom, da bude čist od duga“

- **Navedite korištena dokazna sredstva.**

Uporedite pravila postupka sa rješenjima u pozitivnom pravu (ovaj dio ne ulazi u ispitno gradivo)

- član 29. Zakona o parničnom postupku

Za suđenje je opće mjesno nadležan sud na čijem području tuženi ima prebivalište, ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.

- član 46. Zakon o rješavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja u određenim odnosima

Nadležnost suda Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije postoji ako tuženi ima prebivalište odnosno sjedište u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji.

Uporedite pravila krivičnog postupka sa rješenjima u pozitivnom pravu (ovaj dio ne ulazi u ispitno gradivo)

- Član 26. Zakona o krivičnom postupku

(1) Mjesno nadležan je sud na čijem području je krivično djelo izvršeno ili pokušano.

- Član 26. Bečke konvencije o konzularnim odnosima

(1) Država primateljica je dužna, čak i u slučaju oružanog sukoba, odobriti članovima konzularnog uredapotrebno vrijeme i olakšice koje su im potrebne kako bi pripremili svoj odlazak i napustili njezino područje u najkraćem mogućem roku.....



HVALA NA PAŽNJI!
